

Søer i passende huld giver mælk med mere fedt

Williams, Charlotte Amdi; Hansen, Christian Fink

Published in:
Hyologisk

Publication date:
2013

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Williams, C. A., & Hansen, C. F. (2013). Søer i passende huld giver mælk med mere fedt. *Hyologisk*, 35(1), 33-35.

■ Der er ofte hård kamp om pladserne, da ikke alle patter producerer lige meget mælk.

tekst CHARLOTTE AMDI, Postdoc, Ph.D., og CHRISTIAN FINK HANSEN, Associate professor, Ph.D., Institut for Produktionsdyr og Heste, Københavns Universitet

Søer i passende huld giver mælk med mere fedt

Søer i passende huld har en bedre mælkesammensætning end tynde søer

Søer i passende huld giver mælk med mere fedt. Et nyligt forsøg udført ved Teagasc i Irland i samarbejde med The Royal Veterinary College i London viste, at søer, der var i passende huld i drægtighedsperioden (rygspæk ved P2 på 19 millimeter), havde mere fedt i mælken (8,3 procent) sidst i diegivningsperioden (dag 21) i forhold til tynde søer (6,5 procent).

Det er en fordel med en høj fedtprocent i mælken, da pattegrise er født med meget lidt kropsfedt. Det høje fedtindhold i søernes mælk er nød-

vendigt for, at pattegrisene kan aflejre mere kropsfedt. Pattegrisene fra søerne i passende huld var også tungere ved fravænnning end de pattegrise, der var født af tynde søer.

Næring i diegivningsperioden

Det er vigtigt, at pattegrisen får så meget og så god næring som muligt under hele diegivningsperioden. Soens mælk består primært af proteiner, fedt og mælkesukker, der alle er vigtige ingredienser for at sikre

pattegrisen en god tilvækst. Fedtet i mælken skal pattegrisen bruge som energi blandt andet for at holde varmen samt til isolering i form af kropsfedt.

Udover at søerne i passende huld havde mere fedt i mælken end de tynde søer, var der også forskel på mælkens fedtsyresammensætning.

En tynd so kan ikke bruge foderet på samme måde

Fedtsyrer i somælk kan komme fra to forskellige fedtkilder: Enten bliver de dannet inde i yveret, eller også bliver de optaget fra blodet til yveret. De langkædede fedtsyrer stammer oftest direkte fra foderets fedtsyrer, mens de kortkædede fedtsyrer i mælken sædvanligvis kommer fra soens egne fedtdepoter. Det er derfor almindeligvis fedtsyrerne fra foderet, der bestemmer sammensætningen af fedtsyrer i mælken.

De langkædede fedtsyrer er oftest umættede, mens den største del af de mættede fedtsyrer er kortkædede fedtsyrer. En so i passende huld kan bruge flere fedtsyrer fra foderet til mælken, der netop er de langkædede, umættede fedtsyrer, mens en tynd so bliver nødt til at mobilisere flere kortkædede fedtsyrer fra både kropsdepoter og yveret.

Flere langkædede mælkefedtsyrer

Søer i passende huld havde flere langkædede umættede fedtsyrer i mælken i det irske/engelske forsøg, se figur 1. Tidligere forsøg i Australien har også vist, at fedtprocenten i mælken kan påvirkes af soens huld, idet fede søer næsten havde en kvart gang mere fedt i mælken end tynde søer.

Søerne i det irske/engelske forsøg fik alle det samme foder, så de forskellige, der blev fundet i længden af fedtsyrer i mælken, skyldes sand-

■ En god mælkekvalitet og kvantitet sørger for, at pattegrisene vokser godt gennem diegivningsperioden, så de har en høj vægt ved fravæning. Pattegrisene i det irske/engelske forsøg har brug for al den næring, de kan få gennem mælken inden for de næste uger. Ikke kun mængden, men også kvaliteten er vigtig for at sikre en god tilvækst og sunde livskraftige pattegrise ved fravæning.

synligvis forskelle i mobilisering fra soens egne kropsdepoter. Da søerne i passende huld havde en større mængde umættede langkædede fedtsyrer, har de altså brugt flere fedtsyrer fra foderet til mælken end de tynde søer.

Forskellig længde – forskellig virkning

Der er forskel på længden af fedtsyrer, og denne forskel har betydning for de forskellige fedtsyres virkning i kroppen. Nogle fedtsyrer har indflydelse på mæthedfølelsen, andre mobiliserer kroppens fedtvæv, og visse fedtsyrer har indflydelse på kroppens energibalance.

Grisene født af søerne i passende huld i det irske/engelske forsøg var også tungere ved slagtning, og de havde et højere dagligt foderindtag end grisene født af de tynde søer. Det kan således ikke afvises, at der er langtids effekt af somælk på grisenes vækst frem til slagtning.

Appetit, mæthedskontrol og tilvækst

En af de fedtsyrer (oliesyre; C18:1 cis9) der er med til at bestemme, hvor sultne pattegrisene er, blev fundet i højere niveauer i mælken hos søer i passende huld i det irske/engelske forsøg. Det kan måske be-

tyde, at de pattegrise der er født af søer i passende huld, fik mælk med en bedre sammensætning i forhold til mæthed og tilvækst.

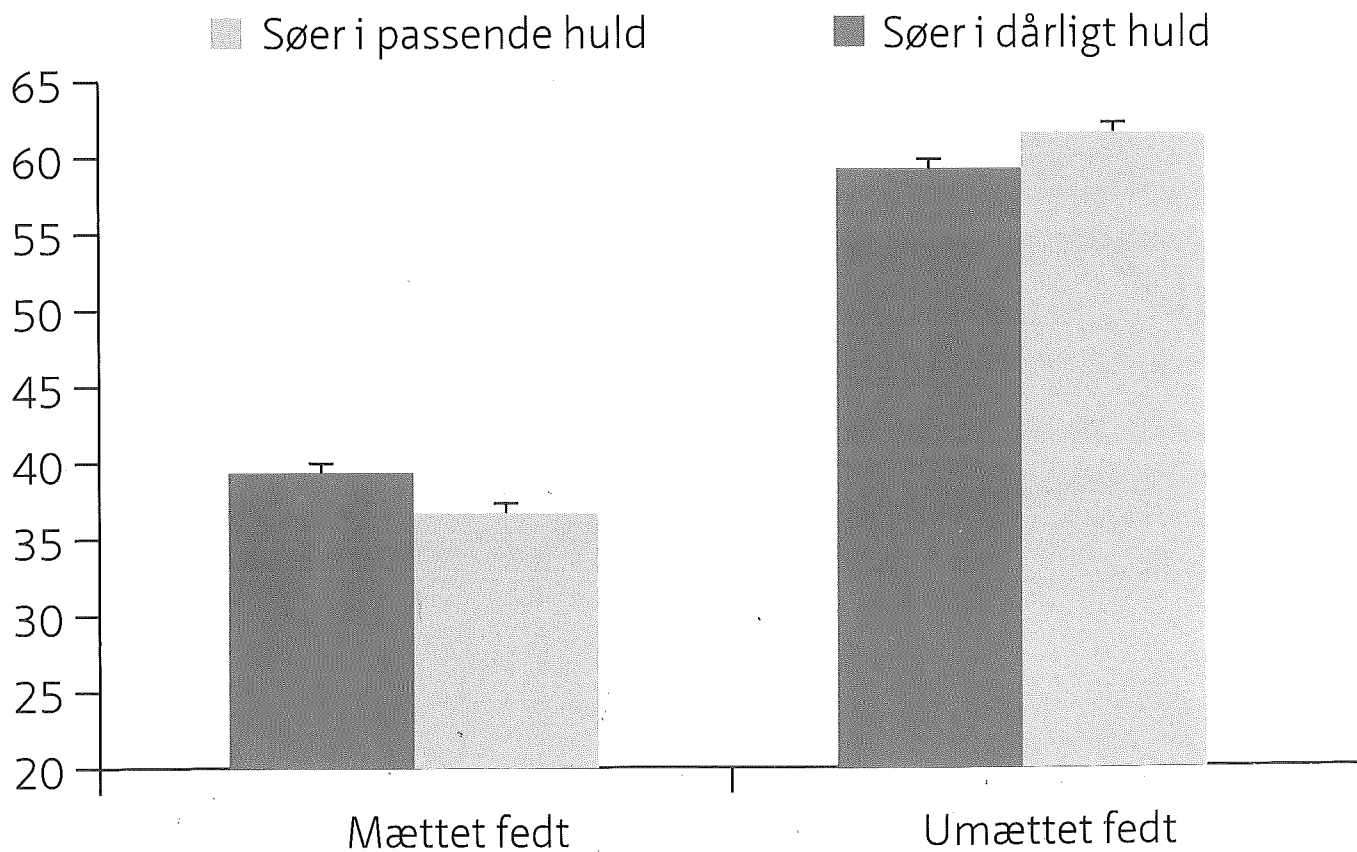
Andre forsøg på Foulum har tidligere vist, at pattegrisens tilvækst kan være afhængig af mælkesammensætning. Ved at tilsætte otte procent ekstra fedt i soens foder i forhold til ingen fedt blev mælkesammensætningen ændret og kuldtilvæksten øget fra 57,9 kg i kontrolgruppen til 68,7 kg i forsøgsgruppen.

Betydning for pattegrisetilvækst

Soen i passende huld bruger altså både foderet og sine egne fedtdepoter til at bestemme mælkesammensætningen til pattegrisene.

Som nævnt tidligere, viste det irske/engelske forsøg, at pattegrisene, der var født af søer i passende huld, var 400 gram tungere ved fravæning end pattegrise, der var født af tynde søer. Soens huld har altså indflydelse på sammensætningen af somælken og måske derigennem på pattegrisenes produktivitet og tilvækst. ■

Figur 1

■ Mælkens fedtsyresammensætning blev bestemt ved dag 21 af diegivningsperioden for søer i dårligt huld (blå) og søer i passende huld (grå). De umættede fedtsyrer er oftest langkædede, mens de kortkædede fedtsyrer oftest er mættede.